

לח: רבינו תנאל

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

(א) [לשיל' ל. א.] (ב) סוספתא
 (ג) מלה פ"ח ה"ד. (ד) ג' ל-
 זכה. (ה) [דברים טו.].
 (ו) [דברים טו.]. (ז) [מנחות
 טו.]. (ח) [שמות יב.].

תורה אור השלם
 1. ושמרתם את המצות
 כי בעצם היום הזה
 הוצאתי את צבאתיכם
 מארץ מצרים ושמרתם
 את היום הזה לדורותיכם
 חקת עולם: שמות יב יז
 2. שבעת ימים מצות
 האכלי אך ביום הראשון
 חשיבו שאר מיתותם
 כי כל אכל חמץ ונכרתה
 הנפש הורא מישראל
 מיום הראשון עד יום
 השביעי: שמות יב טו

מוסף רש"י
 מי שנאכל באנינות.
 שומר לאכלו כשהוא
 איתו רבוש ביה לחם אורי
 (לעיל דף ע"ג.)

ושמרתם את המצות עבדו לה שמירה לשם מצה. כל שימור שאחיה
 ושמרתם את המצות לשם מצה. כל שימור שאחיה
 לשם מצה של מצות פסח עבדו לה אלא לשם מצה של זבח: שאינה
 נאכלת לשבועה. דלאחר יום

וישמרתם את המצות מצה המשתמרת לשם
 מצה יצתה זו שאין משתמרת לשם מצה אלא
 לשום זבח רב יוסף אמר אמר קרא שבעת
 ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת לשבעת
 ימים יצתה זו שאינה נאכלת לשבעת ימים
 אלא ליום וליה תניא כוותיה דרבה ותניא
 כוותיה דרב יוסף תניא כוותיה דרבה יכול
 יצא ידי חובתו בחלות תורה ורקיקי נזיר
 תלמוד לומר ושמרתם את המצות מצה
 המשתמרת לשם מצה יצתה זו שאינה
 משתמרת לשם מצה אלא לשום זבח תניא
 כוותיה דרב יוסף יכול יצא אדם ידי חובתו
 בחלות תורה ורקיקי נזיר תלמוד לומר שבעת
 ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת לשבעת
 יצתה זו שאינה נאכלת לשבעה אלא ליום
 וליה ותיפוק ליה מלחם עוני ממי שנאכל
 באנינות יצא זה שאינו נאכל באנינות אלא
 בשמחה סבר לה בר' עקיבא דאמר עני כתיב
 ותיפוק ליה דהוה ליה מצה עשירה אמר
 שמואל בר רב יצחק רביעית היא ומתחלקת
 היא לכמה חלות ותיפוק ליה דאינן נאכלות
 בכל מושבות אמר ריש לקיש זאת אומרת
 חלות תורה ורקיקי נזיר נאכלין בנוב ובעון
 יתניא אמר ר' אילעאי שאלתי את ר' אליעזר
 מהו שיצא אדם בחלות תורה ורקיקי נזיר
 אמר לי לא שמעתי באתי ושאלתי לפני ר'
 יהושע אמר לי הרי אמרו חלות תורה ורקיקי
 נזיר שעשאן לעצמו אין אדם יוצא בהן
 למכור בשוק יוצא בהן כשכאתי והרציתי
 דברים לפני ר' אליעזר אמר לי ברית הן הן
 הדברים שנאמרו לו למשה בסיני איכא
 דאמרי ברית הן הן הדברים שנאמרו לו
 למשה בסיני ולא טעמא בעיא וטעמא מאי
 אמר רבה כל לשוק אימלוכי מימולך אמר אי
 מזרבן מזרבן אי לא מזרבן איפוק בהו אנא:
 מתני'

זאת אומרת חלות תורה ורקיקי נזיר. פ"ה דלא חמי כר"ש דלמר
 כפ"ק דמגילה (דף טו:) לא קרבו אלא פסחים ומוצות הקבוע
 להם זמן אכל שאין קבוע להם זמן לא וכפירשו משמע בפרק בתרא
 דזבחים (דף קה.) דתניא התם כל הנידר הנידר
 וכו' דברי ר' מאיר ומכמים אומרים לא
 קרבו אלא עולות ושלמים וכלד רבי
 שמעון אומר אף ציבור לא הקריבו
 אלא חובות הקבוע להן זמן משמע
 דמורה ר' שמעון לחכמים דלא קרבו
 מנחה ומזרות בנמה וקשה דכפ"ק
 דמגילה (דף טו:) תנן אין בין צמה
 גדולה לבמה קטנה אלא פסח זה
 הכלל כל שנידר ונידר קרב בנמה
 שאין נזיר וכו' ואמר בגמרא מני ר"ש
 היא ח"כ לר' שמעון קרבה מנחה
 בנמה לנידו ונידר הוא ומזרות נמי
 קרב לנידו בנמה דהא ר"מ דקמי'
 בלאי לישנא כל שנידר ונידר קרב
 בנמה ונזיר רקיקי נזיר איכא בנמה
 דלמר התם מאי טעמא דר"מ אמר
 קרא לא תעשון ככל אשר אהנטו
 עושים וגו' אמר להו משה כי עלימותן
 לארץ ישרות הקריבו חובות לא
 הקריבו ומנחה ומזרות ישרות ניטו
 דמזרות גופיהו נידר ונידר הוא אע"ג
 דהקרבנות חובה וזבן מפרש התם
 דסגרי אין מנחה בנמה ומזרות אע"ג
 נידר הוא מ"מ הקרבן חובה ונראה
 לר"י דה"פ דמתניתין דמגילה דאין
 חילוק בין צמה גדולה לבמה קטנה
 אלא פסחים זה הכלל כל הנידר ונידר
 הקרב בנמה גדולה קרב בנמה קטנה
 וכל שאין נידר וכו' ולא נחית אלא
 לפרש מה שזיה הגדולה לקטנה אבל
 יש נידר ונידר כמו מנחה ומזרות
 שאין קריבין לא צו ולא צו:

נאכלים בנוב ובעון. הקשה
 רבינו נקם א"כ היכי
 ממעט ביכורים מכלל מושבות והא
 ביכורים הו חובה הקבוע להן זמן
 בזמן שמחה דמעלת עד החג מביא
 וקורא א"כ קריבין בנוב וגבעון כמו
 פסחים שהיו קריבין לכ"ע ויש לומר
 דביכורים הואיל ויש להם זמן גדול כל
 כך לא חשיב זמן קבוע ורש"י מפרש
 דמשום הכי הו ביכורים חובה
 שאין להן זמן קבוע כיון שאם אין לו
 פירות לא יביא ביכורים:
 ורקיקי נזיר נאכלות בנוב וגבעון
 (דף טו:) דלא קרב בנוב וגבעון
 דהיינו צמה גדולה אלא פסחים ומוצות
 קטנה שהיה עושה בראש גגו לא קרבו
 לחדר אלא עולה ושלמים. ועל אומן
 בפרק דזבחים (דף קה.) כאן וכו'
 וזכה להביא ראה ושמרתם את
 המצות וממנות תאכלו וגו' דלא נפקי
 מצד מושבות דלית להו הידר בכל
 מושבות שהיו יכולין להוליכין כלל
 מקום שירצו בזמן שמי בכל ערי
 ישראל. עד שלא הוקם המשכן היו
 צמות מותרות ועבודה נכבדות
 משהוקם המשכן עבודה נכבדות
 נאכלין לפני שם מקום קלים ומעשר
 את הירדן והוקבעו בגלגל ו' שביבשו
 ו' שחילקו היו הצמות מותרות בלא
 לשילה לאחר שחילקו והוקבע משכן
 שם נאסרו הצמות וכלהו מפרש
 מקראי בפרק בתרא דזבחים [קמ:]
 חרבה שילה בימי עלי כשנסבה
 הארון בארץ פלשתים בלא להן לנוב
 ולא היה שם משכן אלא בית של
 אגנים היה והוקבע שם מנחה
 הנחשת אבל ארון לא היה שם
 כשנאסרו הצמות עמד דוד והביאו
 לגיון וציון עמד עד שנה שלמה
 בית המקדש כדכתיב (מ"א ה) וביאו
 הכהנים את ארון ברית ה' וגו'
 ומנחה הנחשת היה בנוב כל ימי
 שאול ושמואל כדכתיב (ש"א ב) ויאמר
 און לחם חול אל תחת ידי כי אם
 לחם קודש [וגו'] המוסרים מלפני
 ה' חרבה נוב על דבר זה שהרגס
 שאול מפני שנתנו לחם לדוד וכו'
 להם לגבעון ויתן שם מנחה הנחשת
 עד שנה שלמה הבית כדכתיב
 דברי הימים (ב) (א): כרים. שזועה:
 ואיכא דאמרי. בתמיה אמר ליה וי
 הן הדברים כו' דלא בעי טעמא
 בהלכה למשה מסיני: וטעמא מאי.
 גמרא בעי לה. וטעמא מאי שעשאן
 לתכור בשוק לגורמי חודה יוצא
 בהן אם לא מכרן הרי לא נשמרתם
 לשם מצה אלא לשם זבח: איפוק
 בהו אנא. ידי חובת מצה:
 מתני'